

Nr 322.

Af herr **Carlson** i Herrljunga **m. fl.**, i anledning af Kungl. Maj:ts i propositionen nr 48 upptagna förslag till lag om bankrörelse.

I motiven till det af utsedde kommitterade afgifna förslaget till lag om bankrörelse finnes anmärkt, att man på ledande håll, åtminstone ända från år 1901, velat nedbringa den bankrörelse, som i landet utövades af sådana solidariska bolag, hvilka ej ställt sig under banklagstiftningen, utan kontrollerades endast af Konungens befallningshafvande. För detta ändamål infördes i 10 § af lagen angående solidariska bankbolag den 18 september 1903 förbud för enskild man eller annan enskild penninginrättning än bolag, hvarom i samma lag förmåles, samt sparbank och bankaktiebolag att i sin firma använda ordet bank. Till följd af denna lagbestämmelse hafva förutvarande solidariska folkbanker antingen inordnat sig under banklagstiftningen eller öfvertagit af andra banker eller ock ändrat firma, så att de numera kalla sig kreditkassa, kreditbolag eller dylikt. Och det åsyftade målet har så godt som fullständigt nåtts. Kreditkassorna, hvilka ännu år 1904, de nu gällande banklagarnas första år, hade en omslutssumma af 26,565 miljoner kronor, sågo sin omslutssumma år 1906 sjunka till 13,787 miljoner kronor, medan sparbankernas omslutssumma samma år var 701,045 miljoner kronor. År 1909 hade kreditkassornas omslutssumma nedgått till 11,204 miljoner kronor, men sparbankernas stigit till 827,263 miljoner kronor. I procent af sparbankernas omslutssumma var kreditkassornas år 1906 så ringa som 1,92 samt 1909 ännu obetydligare eller 1,35. Om man ytterligare betänker, att medeltalen för de enskilda bankernas inlåning och utlåning voro: för året 1906 inlåning 1,123,342,000 kronor och utlåning 1,628,955,000 kronor samt året 1909 inlåning 1,419,141,000 kronor

och utlåning 1,999,242,000 kronor, så inser man af huru ringa betydelse för penningförvaltningen i det stora hela de s. k. kreditkassorna äro; men det hindrar ej, att dessa små kreditkassor hafva sin mission att fylla och att de äro nyttiga inom den ort, där de verka. Där främja de rörelsen, intill dess orten och de själfva vuxit sig så stora, att de falla för den ekonomiska lag, som bjuder, att de förvandlas antingen till bankaktiebolag eller till afdelningskontor åt en större bank.

Emellertid har Kungl. Maj:t velat ytterligare påskynda den upplösning af kreditkassorna, som faktiskt försiggår, och har därför i den till årets riksdag aflåtna propositionen nr 48 med förslag till lag om bankrörelsen i 1 § hemställt, att bankrörelse här i riket må drivas, förutom af Sveriges riksbank, endast af bankaktiebolag, solidariskt bankbolag och enskild man eller handelsbolag, *i hvars firma ingår personnamn*. Nu hafva de flesta kreditkassorna ett ortnam i sin firma t. ex. Nora kreditkassa; och vi fråga då: skola dessa genom den nya lagen ställas inför nödvändigheten antingen att upplösa sig före ingången af år 1912 eller att ändra det firmanamn, hvarunder de i orten arbeta och i allmänhet blifvit välkända? Svaret synes blifva följande: såvidt kreditkassorna, såsom den forna Torsåkers folkbank, nu Torsåkers spar- & diskontkassa, Sjöblom, Person & C:ni, hafva ett personnamn i firman, få de bestå utan ändring, men om de, såsom flertalet — vi kunna exempelvis nämna den forna Valbo härads folkbank, nu Valbo härads kreditkassa — ej hafva personnamn i firman, äro de skyldiga att välja mellan upplösning eller ändring af firmanamnet; åtgärder, hvilka, vare sig man stannar för den ena eller andra, torde blifva skadliga för kreditkassornas delägare och deras verkningsorter. Oss synes det så mycket mera onödigt att påskynda kreditkassornas upphörande genom en mot dem i viss mån obillig lagstiftning, som kreditkassorna, såsom vi påpekat, redan nu hafva tendens att försvinna. Den stränghet, mot flertalet af de bestående kreditkassorna, som kommit till uttryck i 1 §:s föreskrift att personnamn skall ingå i dens firma, som drifver bankrörelse, synes oss lätt och på ett lämpligt sätt kunna mildras genom ett tillägg i öfvergångsbestämmelserna att omförmälta föreskrift ej skall verka retroaktivt på redan bestående kreditkassor utan personnamn i firman. En dylik föreskrift skulle vara god för kreditkassorna och fullkomligt oskadlig för bankverksamheten i riket i öfrigt.

På grund af hvad vi sålunda anført, få vi vördsamt hemställa, att Riksdagen för sin del måtte besluta,

att i 260 § i propositionen nr 48 med förslag till lag om bankrörelse skall omedelbart efter punkten: »Hvad i 1 § är stadgadt om förbud mot inlåning på räkning som af bank allmänneligen begagnas, äge ej tillämpning å bolag eller förening, som före lagens trädande i kraft af Konungen erhållit rätt till sådan inlåning», införas en punkt af ungefär denna lydelse: ej heller å sådan under Konungens befallningshafvandes tillsyn stående viss penninginrättning, utan af Konungen stadfäst reglemente, hvilken börjat drifva sin rörelse före lagens trädande i kraft.

Vi få vidare vördsamt hemställa,

att vederbörande utskott välvilligt måtte vidtaga dels de formella ändringar i förslaget, hvilka kunna anses lämpliga, och dels de ändringar i öfrigt i propositionen, hvilka till äfventyrs kunna framkallas af ett bifall till vår framställning.

Stockholm den 28 februari 1911.

Herm. Carlson.

O. H. Svensson.

J. M. Johansson i Mellbyn.

S. J. Larsson.

Oscar Bogren.